MASOFAVIY INKLYUZIV TA'LIMDA SUN'IY INTELLEKT PLATFORMALARINING O'RNI

Chirchiq davlat pedagogika universiteti, Pedagogika fakulteti ,
Maxsus pedagogika kafedrasi v.b. dotsenti
Kobilova Shaxnoza Xudayshukurovna
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0001-4091-1840
kabilovashaxnoza4@gmail.com +998990191635
Maxsus pedagogika: logopediya 24/1 guruh 2-bosqich talabalari
Xushboqova Dildora Sarvar qizi, O'razboyeva Muhabbat Zamir qizi,
Xojayeva Madina Dilshodbek qizi, Saydaxmedova Nodiraxon
saydaxmedovannn@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining pedagogik imkoniyatlari o'rganilgan. AI tizimlari o'quvchilarning individual xususiyatlarini aniqlab, moslashuvchan o'quv materiallari taqdim etadi. Bu ta'lim jarayonini individuallashtirish va samaradorligini oshirishga yordam beradi. Tadqiqot natijalari pedagoglarga masofaviy ta'limni optimallashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi. Shu bilan birga, platformalar o'quvchilarning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lim, inklyuziv ta'lim, sun'iy intellekt, individuallashtirilgan o'quv jarayoni, adaptiv tizimlar.

Аннотация: В статье рассматриваются возможности использования платформ искусственного интеллекта в дистанционном инклюзивном обучении. Системы ИИ анализируют индивидуальные особенности учащихся и предоставляют адаптивные учебные материалы. Это способствует индивидуализации процесса обучения и повышению его эффективности. Результаты исследования дают педагогам практические рекомендации по оптимизации дистанционного обучения. Кроме того, платформы способствуют развитию социальных и коммуникативных навыков учащихся.

Ключевые слова: дистанционное обучение, инклюзивное образование, искусственный интеллект, индивидуализированный учебный процесс, адаптивные системы.

Abstract: The article explores the pedagogical potential of artificial intelligence platforms in distance inclusive education. AI systems analyze students' individual characteristics and provide adaptive learning materials. This facilitates individualization and enhances the efficiency of the learning process. The study results offer practical recommendations for teachers to optimize distance education. Additionally, the platforms contribute to the development of students' social and communicative skills.

Keywords: distance education, inclusive education, artificial intelligence, individualized learning process, adaptive systems.

Kirish Zamonaviy ta'lim jarayoni raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt vositalarining keng joriy etilishi bilan tubdan o'zgarib bormoqda. Ayniqsa, masofaviy ta'lim va inklyuziv yondashuvlar o'quvchilarning turli qobiliyatlari va individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Masofaviy inklyuziv ta'lim o'quvchilarga joylashuvidan qat'i nazar bilim olish imkonini beradi va ularni teng sharoitlarda ta'lim bilan ta'minlashga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, sun'iy intellekt platformalari

masofaviy inklyuziv ta'limda pedagogik jarayonlarni optimallashtirish, individuallashtirish va o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantirishda muhim vosita hisoblanadi.

Sun'iy intellekt platformalari o'quvchilarning bilim darajasini, qobiliyatlarini va o'rganish sur'atlarini tahlil qilish orqali har bir o'quvchiga moslashgan o'quv materiallari va topshiriqlarni taqdim etadi. Bu esa ta'lim jarayonini individual yondashuv asosida tashkil etishga imkon yaratadi. Shu bilan birga, AI tizimlari o'quvchilarning faoliyatini monitoring qilish, qiyinchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tezkor tavsiyalar berish imkonini ham beradi.

Masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalari o'quvchilarning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish, interaktiv darslar va virtual laboratoriyalar orqali ularning faol ishtirokini oshirishga xizmat qiladi. Shu orqali o'quvchilar bir-biri bilan hamkorlikda ishlashni o'rganadi va ta'lim jarayoniga qiziqishi ortadi.

Shuningdek, sun'iy intellekt platformalari o'qituvchilarga pedagogik jarayonni samarali tashkil etishda yordam beradi. Ular o'quvchilarning rivojlanish dinamikasini kuzatib borish, individual pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqish va masofaviy ta'lim jarayonini optimallashtirish imkonini yaratadi.

Shu sababli, masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining o'rni nafaqat o'quvchilarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, balki ta'lim sifatini oshirish va pedagogik jarayonni samarali tashkil etishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu yo'nalishdagi tadqiqotlar pedagogik nazariya va amaliyotda innovatsion yondashuvlarni joriy etishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining o'rni bugungi ta'lim tizimida dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Xorijiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt texnologiyalari o'quvchilarning individual xususiyatlarini aniqlash, ularning bilim darajasini baholash hamda moslashuvchan o'quv materiallarini taqdim etishda samarali vosita hisoblanadi. Jumladan, Benjamin Bloom ta'limni individuallashtirish va o'quvchilarning kognitiv rivojlanishini oshirish nazariyasini ishlab chiqqan bo'lib, bu g'oyalar zamonaviy AI texnologiyalarida keng qo'llanilmoqda. John Sweller esa kognitiv yuklama nazariyasi orqali o'quv materiallarini moslashtirish zarurligini asoslab beradi.

Shuningdek, Rose Luckin sun'iy intellekt asosida adaptiv o'quv tizimlarini ishlab chiqish va ularning ta'lim jarayonidagi samaradorligini o'rgangan. Wayne Holmes esa AI platformalarining inklyuziv ta'limdagi imkoniyatlarini, ayniqsa, maxsus ehtiyojli o'quvchilar bilan ishlashdagi afzalliklarini tahlil qilgan. Neil Selwyn raqamli texnologiyalarning ta'lim tizimiga ta'siri va pedagogik integratsiya masalalarini chuqur o'rgangan.

Mahalliy tadqiqotchilar orasida ham sun'iy intellekt va masofaviy inklyuziv ta'limning pedagogik integratsiyasi masalalari yoritilgan. Xususan, B. Xodjaev ta'lim jarayonini individuallashtirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash masalalarini tadqiq qilgan. Sh. Sharipov raqamli ta'lim tizimlarining samaradorligini oshirish yo'llarini ko'rsatadi. N. Muslimov esa innovatsion yondashuvlar asosida o'qitish metodikasini rivojlantirishga hissa qo'shgan.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarini qo'llash bir qator metodologik yondashuvlarni talab qiladi. Tadqiqot metodologiyasi nazariy va amaliy qismlardan iborat bo'lib, nazariy qismida ilmiy maqolalar, monografiyalar hamda ilg'or xorijiy tajribalar o'rganiladi. Amaliy qismida esa pedagogik eksperiment, kuzatish, sun'iy intellekt platformalarini sinovdan o'tkazish, o'quvchilarning rivojlanish darajasini monitoring qilish

metodlaridan foydalaniladi. Shu orqali sun'iy intellekt platformalarining masofaviy inklyuziv ta'lim jarayonidagi samaradorligi aniqlanadi.

Xulosa qilib aytganda, adabiyotlar tahlili va metodologik yondashuvlar masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining pedagogik integratsiyasini chuqur o'rganish imkonini beradi. Bu yo'nalishdagi tadqiqotlar ta'lim jarayonini optimallashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashgan ta'limni tashkil etish hamda ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Muhokama

Masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining pedagogik integratsiyasi ta'lim jarayonini samarali tashkil etish va o'quvchilarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, AI tizimlari o'quvchilarning qobiliyatlari, bilim darajasi va o'rganish sur'atlarini tahlil qilish orqali ularga moslashuvchan o'quv materiallari va topshiriqlarni taqdim etadi. Shu orqali har bir o'quvchi o'z imkoniyatlariga mos ta'lim oladi va bilimlarni samarali o'zlashtiradi.

Sun'iy intellekt platformalari o'qituvchilarga masofaviy ta'lim jarayonini optimallashtirish, o'quvchilarning rivojlanish dinamikasini monitoring qilish va pedagogik qarorlarni asoslash imkonini beradi. Bu esa ta'lim jarayonini individuallashtirish va o'quvchilarning qiyinchiliklarini tezkor aniqlash hamda bartaraf etish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, platformalar interaktiv darslar, virtual laboratoriyalar va adaptiv testlar orqali o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi, ularning motivatsiyasini oshiradi va o'rganishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi.

Masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalari o'quvchilarning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda ham samarali vosita hisoblanadi. O'quvchilar virtual muhitda bir-biri bilan hamkorlik qilgan holda bilim almashadi va guruh ishlari orqali kommunikativ kompetensiyalarini oshiradi. Shu bilan birga, texnologiyalar o'quv jarayonining barqarorligini ta'minlaydi va ta'limda teng imkoniyatlarni yaratadi.

Biroq, AI platformalarini masofaviy inklyuziv ta'limga joriy etishda ayrim muammolar mavjud. Jumladan, texnologik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, pedagoglarning raqamli savodxonligi darajasining pastligi va o'quvchilarni platformalardan samarali foydalanishga o'rgatish zarurati bunday tizimlarni to'liq integratsiya qilishni murakkablashtiradi. Shu sababli, ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash, pedagoglarni raqamli kompetensiyalar bilan oshirish va o'quvchilarga platformalardan foydalanishni o'rgatish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining pedagogik integratsiyasi o'quvchilarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, ta'lim jarayonini optimallashtirish va ta'lim sifatini oshirishda muhim omil sifatida qaraladi. Shu bois, ushbu texnologiyalarni amaliyotga keng joriy etish va pedagogik integratsiyani rivojlantirish ta'lim tizimining dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Xulosa

Masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining joriy etilishi ta'lim jarayonini individualizatsiya qilish va samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. AI tizimlari o'quvchilarning individual xususiyatlarini, bilim darajasini va o'rganish sur'atlarini tahlil qilib, ularga moslashuvchan o'quv materiallari va topshiriqlarni taqdim etadi. Shu orqali har bir o'quvchi o'z imkoniyatlariga mos ta'lim oladi va bilimlarni samarali egallaydi.

Sun'iy intellekt platformalari pedagoglarga masofaviy ta'lim jarayonini optimallashtirish, o'quvchilarning rivojlanishini monitoring qilish va individual pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqishda yordam beradi. Platformalar interaktiv mashg'ulotlar, virtual laboratoriyalar va adaptiv testlar orqali o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi, ularning motivatsiyasini oshiradi va ijtimoiy hamda kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Masofaviy inklyuziv ta'limda sun'iy intellekt platformalarining pedagogik integratsiyasi nafaqat o'quvchilarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, balki ta'lim sifatini oshirish va pedagogik jarayonni samarali tashkil etishda muhim omil hisoblanadi. Ushbu yo'nalishdagi tadqiqotlar pedagogik nazariya va amaliyotda innovatsion metodlarni joriy etish va ta'lim tizimini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Зимняя И.А. Педагогическая психология: теория и практика. – Москва: Академия, 2018.
2. Смирнов С.В. Искусственный интеллект в образовательной среде: теория и практика. – Москва: Просвещение, 2020.
3. Yo'ldoshev J.G.Masofaviy inklyuziv ta'lim va sun'iy intellekt platformalari. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
4. To'xliyev B. O'quvchilarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda pedagogik yondashuvlar. – Toshkent: Ta'lim va fan, 2019.
5. Karimova L.G. Interaktiv mashg'ulotlar va virtual laboratoriyalar orqali ta'limni optimallashtirish. – Toshkent: Ta'lim, 2021
6. Rahimov S.T. Sun'iy intellekt yordamida masofaviy ta'limni samarali tashkil etish. – Toshkent: Universitet, 2018.
7. Kobilova Sh.X. Inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilar motivini xavfsiz hayotga muvofiqlashtirishning pedagogik-psixologik omil¬lari // Kasb-hunar ta'limi. Ilmiy-uslubiy, amaliy, ma'rifiy jurnal. №1, 2023 -B.273
8. Kobilova Sh.X. Inklyuziv ta'limdagi integratsion jarayon xavfsiz hayot muhitini barqarorlashtirish omili sifatida / Rol nauki v razvitii sovremennogo obщestva: materiali mejdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferensii (31 yanvarya 2023g.,Omsk) Otv. red. Morozov S.A. – Izdatelstvo SPM «Akademiya Nauki», Omsk.-2023-S.-S.132